

Landbouwkundig advies aanvraag tijdelijke vrijstelling art. 38 Wgb voor het middel Exirel ter beheersing van suzuki-fruitvlieg in de onbedekte teelt van kers

1. Onderbouwing van de noodsituatie op het gebied van gewasbescherming

Conclusie bijzondere omstandigheden:

De aanvraag voldoet aan de eis van bijzondere omstandigheden. De toelatinghouder en de sector leveren inspanningen om te komen tot een oplossing. Er is perspectief voor de toelating van een middel op basis van cyantraniliprole in de onbedekte teelt van kers.

Conclusie alternatieven:

Een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van kers is met het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet mogelijk.

Conclusie gevaar:

Een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van kers in Nederland wordt bedreigd door onvoldoende mogelijkheden tot beheersing van suzuki-fruitvlieg.

Eindconclusie noodsituatie op het gebied van gewasbescherming:

Vrijstelling conform art. 38 Wgb, van Exirel in de onbedekte teelt van kers voldoet aan de landbouwkundige criteria. Suzuki-fruitvlieg is een teeltbedreigend probleem voor de onbedekte teelt van kers, waarvoor momenteel het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet afdoende is. De aanvraag voor de onbedekte teelt van kers voldoet aan de eis van bijzondere omstandigheden, er is perspectief voor de toelating van een middel op basis van cyantraniliprole voor de onbedekte teelt van kers.

2. Naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de toepassingsvoorwaarden

Het Ctgb heeft de beoogde toepassing beoordeeld. Ten aanzien van de aspecten humane toxiciteit, residuen, gedrag in het milieu en ecotoxiciteit komt het College tot de volgende constatering met betrekking tot de beoogde toepassing van het bovenstaande gewasbeschermingsmiddel:

- Humane toxiciteit: Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:
  - *Draag beschermende handschoenen bij het mengen en laden van het middel.*
  - *Bij op- en zijwaartse veldbespuitingen in de teelt van kers uitsluitend gebruik maken van machinaal voortbewogen apparatuur.*
  - *Draag handschoenen bij werkzaamheden aan behandeld gewas in de teelt van kers.*
- Volksgezondheid: Voldoet aan de eisen
- Gedrag in het milieu: Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

Om het grondwater te beschermen mag dit middel in de teelt van kers op zijn vroegst in het 3e kalenderjaar na de laatste toepassing op hetzelfde perceel worden toegepast, waarbij in de tussenliggende periode geen andere middelen op basis van cyantranilprole mogen worden toegepast

Om het grondwater te beschermen mag dit middel niet worden gebruikt in grondwaterbeschermingsgebieden

- Ecotoxiciteit: Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

Om in het water levende organismen, bijen en overige niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/ insecten te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van kers uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik wordt gemaakt van:

- een techniek uit tenminste de klasse DRT97,5 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 450 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij/struikrij of de laatste boom of struik in de rij tot aan de perceelgrens of insteek van de sloot, of
- een techniek uit tenminste de klasse DRT99

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen. Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Naleefbaarheid

- De aanvrager geeft aan dat op 70% van de percelen voldaan kan worden aan de combinatie van toepassingsvoorwaarden. NVWA beoordeelt deze inschatting als een overschatting, omdat dit afhankelijk is van de mogelijkheden om de combinatie van voorschriften te kunnen naleven. Naast beschikbare spuittechnieken betreft dit ook bijvoorbeeld de vraag of er voldoende ruimte tussen het suzuki-fruitvlieggaas en de laatste rij is om met de spuitapparatuur te kunnen rijden en de restrictie voor eenmalige toepassing in elk 3e kalenderjaar.
- Daarnaast geldt er een verbod voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebied, dit betreft circa 7% van de kersenteelt.
- Het is niet de verwachting dat telers om aan een teeltvrije zone van 4,5 m rondom het perceel te voldoen bomen gaan kappen.
- Een deel van de kersenteelt is nog hoogstam. Een toepassing volgens de gestelde voorwaarden is niet mogelijk, de voorgeschreven technieken zijn niet inzetbaar.
- Er geldt een restrictie voor eenmalige toepassing van Exirel in elk 3e kalenderjaar. Dit betekent dat telers die in 2022 of 2023 Exirel toegepast hebben het middel in 2024 niet kunnen inzetten. Telers die te maken hebben met suzuki-fruitvlieg zullen naar verwachting toch Exirel gaan toepassen om de populatieopbouw en oogstderving te beperken.
- De algemene naleving in de fruitteelt bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen over de periode 2018 tot en met 2022 varieert tussen de 58 en 74% en was in 2023 62%.
- Sinds 2015 wordt vrijstelling verleend voor Exirel in de teelt van kersen.
- In 2021 en 2023 zijn controles uitgevoerd in de fruitteelt op de naleving van de toepassingsvoorwaarden bij de vrijstellingen. Dit betreft administratieve controles en monsternames van het gewas. In 2021 zijn 13 inspecties uitgevoerd in kers. Bij 12 van de 13 inspecties werd een

overtreding vastgesteld waarbij niet voldaan werd aan de toepassingsvoorwaarden van de vrijstellingen in kers. De naleving in 2021 was 8%. Uit de definitieve resultaten van 2023 blijkt dat bij 8 van 19 inspecties in kers overtredingen zijn vastgesteld. De naleving in 2023 was 58%.

Op basis van het bovenstaande schat de NVWA de verwachte naleving door de teler: laag

Handhaafbaarheid

De volgende aspecten zijn in overweging genomen m.b.t. de handhaafbaarheid van de voorschriften:

- Het gebruik van Exirel door de teler is achteraf via monsternamen van het gewas en analyse in een lab vast te stellen.
- De vereiste teeltvrije zone en Suzuki-fruitvlieggaas en overkappingen zijn goed vast te stellen.
- De aanwezigheid/beschikbaarheid van de vereiste spuittechniek bij een teler is vast te stellen.
- Het gebruik van de vereiste spuittechniek is alleen bij heterdaad vast te stellen.
- De mogelijkheid om de vereiste combinatie van voorwaarden te voldoen kan bij inspectie van het perceel worden vastgesteld.
- Of een teler voldoet aan de restrictie voor een periodieke toepassing kan uitsluitend administratief vastgesteld worden.

De NVWA schat in dat de mogelijkheid voor het uitvoeren van toezicht (handhaafbaarheid): matig.

Eindconclusie naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de toepassingsvoorwaarden:

Conclusie op basis van de resultante van de verwachte naleving (naleefbaarheid) en de mogelijkheid om toezicht uit te oefenen (handhaafbaarheid): slecht.

3. Eindconclusie landbouwkundig advies

Op basis van de beoordeling van de nood situatie op het gebied van gewasbescherming en de beoordeling van de naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de voorgeschreven risico-reducerende maatregelen/restricties adviseert de NVWA dringend een vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Exirel in de teelt van kers niet te verlenen.